

FEYENOORD WAS DE EERSTE NEDERLANDSE CLUB DIE DE EUROPACUP I EN DE WERELDBEKER WON. MAAR WE WAREN OOK DE EERSTE DIE IN EIGEN LAND DE DUBBEL VEROVERDE. DAT IS INMIDDELS VIJFTIG JAAR GELEDEN, EN ER IS NU EEN BOEK OVER VERSCHENEN.

EERBETOON AAN EEN LANDSKAMPIOEN

TEKST: BOUDEWIJN WARBROEK ■ FOTO'S: ARCHIEF FSV, PIET BOUTS

We kunnen het ons nu bijna niet meer voorstellen, maar in de jaren '60 van de vorige eeuw is Feyenoord de grootste club van het land. Dit is niet alleen het geval dankzij ons stadion en het Legioen, maar vooral ook door de sportieve resultaten. In tien jaar tijd worden we maar liefst vier keer landskampioen: in 1961, 1962, 1965 en 1969. Het prachtige decennium wordt in 1970 bekroond met de ultieme beloning: het winnen van de Europacup I en de Wereldbeker.

Tot 1965 is het geen enkele club gelukt om in één seizoen zowel de landstitel als de KNVB-Beker in de wacht te slepen. Maar Feyenoord flikt het, en schrijft in 1964-1965 ook daarmee dus geschiedenis. Over dit voor onze club zo succesvolle seizoen is nu een boek verschenen: "50 jaar geleden. Feijenoord Kampioen 1965." *)

In het boek zijn diverse harde cijfers terug te vinden die de grootsheid van onze club in één oogopslag duidelijk maken. Zo is de jaargang 1964-1965 het tiende eredivisie seizoen. Feyenoord is in alle 294 competitierondes van de partij geweest, en staat met het behaalde puntentotaal fier bovenaan. Kijkend naar de toeschouwersaantallen, past andere clubs slecht nederig stilzwijgen. Feyenoord trekt in 1964-1965 gemiddeld 46.500 toeschouwers. Op de tweede plaats komt het in het Amsterdamse Olympisch Stadion spelende DWS, met gemiddeld 18.400 bezoekers. DWS, met onder anderen Rinus Israël in de gelederen, is de landskampioen van 1964, en eindigt in 1965 als tweede.

Het boek "Feijenoord Kampioen 1965" is een initiatief van de in Drenthe wonende Harm Kuper, die het in eigen beheer heeft uitgegeven. Kuper stelde eerder boeken samen over schaatsen en over stamboomonderzoek. Hij wordt in 1947 geboren in het Zuidoost-Groningse Bourtange. Daar komt geregeld familie uit Rotterdam over de vloer. In 1954 brengt het gezin Kuper tijdens de

zomervakantie een tegenbezoek aan Rotterdam. De kleine Harm weet niet wat hij meemaakt.

"Wat indruk op mij maakte als 7-jarige: de Maasbruggen, het Feyenoordstadion, de grote schepen, de roltrappen van de Maastunnel, het Zadkine-monument en... de Tour de France, die dat jaar vanuit Amsterdam via Rotterdam naar Antwerpen ging", schrijft Kuper in het nu verschenen boek.

In zijn middelbareschooltijd gaat Kuper plakboeken maken over de Tour de France, Feyenoord en andere sportevenementen. In 1964 begint de dan 17-jarige Kuper aan een plakboek dat helemaal over Feyenoord gaat. Hij verzamelt tientallen knipsels uit het weekblad Sport en Sportwereld, en plakt deze in een album. Het zelfgemaakte verzamelwerk, nog niet zo lang geleden door Kuper teruggevonden op zolder, vormt de basis en inspiratie voor het nu gepubliceerde boek.

De opbouw van het boek "Feijenoord Kampioen 1965" is even logisch als eenvoudig. Na een inleiding en enkele voorbeschouwingen uit kranten, wordt het complete seizoen 1964-1965 wedstrijd voor wedstrijd behandeld aan de hand van letterlijk overgenomen verslagen uit onder meer Sport en Sportwereld en Het Vrije Volk. Na elke wedstrijdbeschrijving volgen actiefoto's, opstellingen en de stand op de ranglijst

van dat moment. Achter in het boek staan meer statistieken, op internet-bronnen gebaseerde spelersportretten, en enkele oude interviews met onder anderen trainer Willy Kment en manager Guus Brox.

In de voorbeschouwingen op het seizoen komt meteen de grootsheid van onze club naar voren. In de jaren ervoor heeft Feyenoord in totaal 1,1 miljoen gulden aan transfersommen uitgegeven, en daarmee heeft onze club het duurste team van het land, zo becijfert de Leeuwarder Courant. Om die reden wordt ons eerste elftal door kranten meer dan eens omschreven als “sterrenploeg”. Vrijwel het complete elftal is bij elkaar gekocht. Eddy Pieters Graafland, Piet Romeijn, Guus Haak, Hans Kraay, Reinier ‘Beertje’ Kreijermaat, Gerard ‘Pummy’ Bergholtz, Frans Bouwmeester en Coen Moulijn: allemaal zijn ze opgehaald bij andere clubs. Linksback Cor Veldhoen is de enige basiskracht die uit de eigen jeugd afkomstig is. Daarin is Feyenoord trouwens niet uniek. Het komt meer dan eens voor dat clubs tijdens de zomerstop acht, negen of tien nieuwe spelers aantrekken.

In de zomer van 1964 besluit Feyenoord, onder de bezielende leiding van de als vrijwilliger (!) aan onze club verbonden voorzitter Cor Kieboom, om het over een andere boeg te gooien. Ondanks het vertrek van Jan

Klaassens, Cor van der Gijp en Rinus Bennaars, trekt onze club ditmaal geen nieuwe spelers aan. Wel wordt een van amateurclub NSVV uit Numansdorp afkomstige reservekeeper gecontracteerd, ene Heemskerk, maar hij komt helemaal niet aan spelen toe. Guus Brox belooft dat jeugdspelers meer kansen zullen krijgen: “Het is frustrerend voor hen als er geen doorstroming is door steeds nieuwe aankopen. Dat doodt de belangstelling bij de jeugd en daardoor wordt de afstand tussen het eerste elftal en de rest steeds groter.”

Brox praat geen onzin, blijkt in de loop van het seizoen. Trainer Willy Kment doet regelmatig een beroep op de jeugdspelers Kick van der Vall, Hans Venneker en Piet Vrouwdeunt. Het Vrije Volk is na een met 0-2 gewonnen wedstrijd bij Telstar dolenthousiast over de inbreng van het jonge drietal. “V3, Feyenoords nieuwe wapen”, schrijft de krant, in een variant op de uiteengevallen K3 (Klaassens, Kreijermaat en Kraay). Venneker, in de jeugd nog keeper, mag zich aan het eind van het seizoen met achttien trefers zelfs kronen tot clubtopscorer. Vijf van deze goals heeft hij gescoord in de met 9-4 gewonnen thuiswedstrijd tegen de aartsrivaal uit Amsterdam. De zelf opgeleide, maar inmiddels al wat oudere Cor Veldhoen speelt bijna alles; hij mist in het hele seizoen slechts één wedstrijd.

Gek genoeg is de jaargang 1964-1965 al met al best wisselvallig te noemen, blijkt uit het boek van Harm Kuper. Zes van de dertig wedstrijden gaan verloren. Met kleine tegenstanders, en tegen clubs die op degraderen staan, heeft Feyenoord het vaak moeilijk. Soms wanen onze spelers zich superieur, en ligt het misschien daaraan. Maar er is ook nog een andere reden: onze club trekt in het hele land bomvolle stadions, en mede daardoor gaan thuisclubs tot het uiterste om de “sterrenploeg” uit Rotterdam te verslaan.

Toch zijn er ook periodes dat Feyenoord weergaloos speelt. Dan worden aanvalsgolven op de mat gelegd waartegen geen enkele ploeg bestand is. Coen Moulijn is de grote uitbinker, de absolute ster

PURE CLUBLIEFDE: DROMEN VAN FEYENOORD

In de jaren '60 was pure, diepgewortelde clubliefde bij spelers niet ongewoon. De onweerstaanbare magie van Feyenoord deed ook in die tijd onmiskenbaar haar werk.

In het boek “Feijenoord Kampioen 1965” komen onder meer prachtige citaten voorbij van de in 2005 overleden Cor Veldhoen. Als rechtsbenige linksback speelde hij in de periode 1956-1969 ruim 400 wedstrijden in het eerste van onze club.

Cor Veldhoen was afkomstig uit de eigen jeugd, en was na zijn loopbaan als voetballer ook actief in het bestuur. “Je liep aan de hand van je vader als joch al naar De

Kuip”, zegt Veldhoen in het boek. “Nou ja, dan valt er over een andere club niet eens te discussiëren. Daar had ik ook geen enkele behoefte aan, want ik droomde alleen maar van Feyenoord.”

Veldhoen kwam 27 keer uit voor Oranje. In 1967 bedankte hij voor het Nederlands Elftal, omdat dit niet langer viel te combineren met Feyenoord en met zijn stuka-doorsbedrijf.

De bij het Legioen mateloos populaire Reinier ‘Beertje’ Kreijermaat heeft ook een rood-wit hart ontwikkeld, blijkt uit het boek “Feijenoord Kampioen 1965”. Kreijermaat komt uit het nest van USV Elinkwijk, waar hij alle jeugdselecties

doorliep en debuteerde in het betaald voetbal. Van 1959 tot 1964 kwam hij uit voor onze club, en juist dát was voor hem een onvergetelijke periode.

In november 1964 liep ‘Beertje’ in een thuiswedstrijd tegen Sittardia een dubbele beenbreuk op. Achteraf bleek dit zijn laatste wedstrijd voor onze club te zijn. Maar toen Kreijermaat vele jaren later voor Oud-Feyenoord ging spelen, kwam de liefde voor het rood, wit en zwart overduidelijk bovendrijven: “Die club betekent heel veel voor me. Als ik dat shirt zie en aantrek, vergeet ik alles. Dan word ik weer helemaal gek. Of ik met de veteranen, in de zaal of op het veld speel, dat maakt niet uit. Ik vlieg erin als in mijn beste jaren.”

van de ploeg, blijkt uit de krantenverslagen in die tijd. Vaak is hij met geen mogelijkheid af te stoppen. Het aantal assists wordt in die tijd niet bijgehouden, maar is zeer talrijk. Een ongekend aantal doelpunten volgt op acties en voorzetten van Coen, die bovendien ook niet te beroerd is om in de eigen verdediging de mouwen op te stropen.

Moulijn is niet de enige die zich onderscheidt. Achterin is Hans Kraay een rots in de branding. Eddy PG is in staat om geweldige reddingen te verrichten. 'Pummy' Bergholtz, Frans Bouwmeester, Guus Haak – allemaal hebben ze een belangrijk aandeel in het zo succesvolle seizoen. Ook Thijs Libregts, enkele jaren eerder overgenomen van Excelsior, speelt een paar heel goede wedstrijden.

Net als nu, weet Feyenoord zich ook in 1964-1965 in het hele land gesteund door meereizende supporters. In het boek van Harm Kuper lezen we dat het Legioen letterlijk van zich laat horen in Groningen en Maastricht. In Amsterdam zitten tijdens een wedstrijd tegen de aartsvijand "vele duizenden" Feyenoorders op de tribune, staat in een krantenverslag uit die tijd.

Voor het winnen van de Beker hoeft Feyenoord dat seizoen bepaald niet tot het uiterste te gaan. Hoewel... Telkens

DE PLOEG VAN BLAUW EN WIT...

Feyenoord beschikt in het seizoen 1964-1965 over donkerblauwe reserveshirts met witte mouwen.

Op foto's in het boek van Mark Kuper is te zien dat onze ploeg dat jaar blijkbaar graag in het blauw-wit speelt. Tijdens diverse thuiswedstrijden betreedt onze ploeg het veld in deze kleuren.

Een enkele keer komt het voor dat Feyenoord de eerste helft in het rood-wit, en de tweede helft in het blauw-wit speelt. Dit komt dan doordat het zo hard regent dat de drijfzatte rood-witte shirts in de rust worden vervangen door droge blauw-witte exemplaren.

worden zwakke tegenstanders geloot, waarmee onze ploeg vervolgens de grootste mogelijke moeite heeft. De finale is in stijl: met de hakken over de sloot wordt gewonnen van Go Ahead, na een doelpunt van Bouwmeester in de 91ste minuut.

Opmerkelijk is dat de bekercompetitie pas vier weken na afloop van het eredivisie seizoen tot ontknoping komt. Na een week rust staan eerst de kwartfinales op het programma, het weekend erna de halve finales en weer een week later de finale.

Het boek van Harm Kuper leest als een eerbetoon aan de kampioen en bekerwinnaar van 1965. Door de letterlijk overgenomen krantenverslagen en verhalen schetst het tevens een fascinerend tijdsbeeld. Helaas is het boek op sommige plekken erg rommelig in elkaar gezet. Zo zijn de spelersportretten gebaseerd op knip- en plakwerk uit diverse internetbronnen, zonder dat hierbij enige context wordt geboden of aanvullend onderzoek is gedaan. Ook in de overgetypte wedstrijdverhalen en statistieken zijn fouten geslopen.

Ondanks deze fouten en onvolkomenheden, is het boek voor alle Feyenoorders een aanrader. Het is prachtig om te lezen hoe voetbaljournalisten in die tijd aankeken tegen onze club. Zelfs als je die periode niet, of niet bewust, hebt meegemaakt, ga je er dankzij dit boek naar terugverlangen.

Harm Kuper: "50 jaar geleden. Feijenoord Kampioen en Bekerwinnaar 1965". Uitgever: H. Kuper, Exloo. 210 pagina's. Gebonden en geïllustreerd. 15 euro (exclusief verzendkosten). Verkrijgbaar bij boekhandel Snoek in Rotterdam. Rechtstreeks bestellen bij de auteur kan ook. Stuur daarvoor een mail naar harmkuper@hotmail.com.

*) In 1965 heette Feyenoord officieel nog Feijenoord. Om die reden schrijft Harm Kuper de naam van onze club in zijn boek consequent met een lange ij. Omwille van de leesbaarheid hebben wij onze clubnaam in dit artikel steeds geschreven in de huidige spelling, dus met een i-grec. Alleen bij het noemen van de boektitel hebben wij de "ij" aangehouden.

EERSTE EXEMPLAAR VOOR EDDY PG

TEKST EN FOTO: JOOP VAN DER HOR

Schrijver Harm Kuper overhandigde het eerste exemplaar van zijn boek "50 jaar geleden. Feijenoord Kampioen 1965" aan oud-doelman Eddy Pieters Graafland. Dit gebeurde tijdens een feestelijke bijeenkomst in boekhandel Snoek aan de Meent in Rotterdam.

De inmiddels 81-jarige Eddy PG liet weten met heel veel plezier terug te kijken op zijn periode bij Feyenoord. Ook vertelde de in Barendrecht wonende oud-keeper dat hij de overstap van O20 naar O10 nooit heeft betreurd.

"Mijn vrouw zou nog wel terug naar Amsterdam willen, maar ik heb daar geen behoefte aan. Ik ben liefdevol opgenomen door het Legioen, waarvoor ik nog steeds warme gevoelens koester. Maar toen ik naar Feyenoord kwam, was het natuurlijk wel 1958, en was er duidelijk sprake van andere tijden", aldus de winnaar van de Europacup I, die in de finale tegen Celtic enkele miraculeuze reddingen verrichtte.

Feyenoord nam Pieters Graafland van de Amsterdamse rivaal over voor het toen fenomenale recordbedrag van 134.000 gulden. In 1999 werd PG door de IFFHS opgenomen in de top-3 van beste Nederlandse keepers van de afgelopen eeuw, achter Hans van Breukelen en Edwin van der Sar.

Eddy PG had in zijn gloriejaren een heuse fanclub, waarvan ook Harm Kuper lid was. Pieters Graafland: "Die fanclub telde 1200 leden. Ik weet nog dat ik zelf een feestavond in De Kuip heb georganiseerd waarbij Rob de Nijs met zijn begeleidingsband The Lords optrad. Er zat geen dak op het stadion, anders was het er zeker afgegaan."

Bij de uitreiking van het boek was ook mevrouw Ank de Souza de Boek aanwezig. De zus van de bekende Rotterdamse schrijver, oud-journalist en programmamaker Wim de Boek ging maar wat graag met haar jeugdidool op de foto. "Mijn vader is lange tijd secretaris geweest van de Ontspanningsclub Sportclub Feyenoord. Die was speciaal voor het personeel van het stadion opgericht. Ik mocht dan wel eens mee, en dat was altijd een feestje."

De in Drenthe wonende schrijver Harm Kuper was na afloop lovend over Eddy PG: "Ik heb het als heel bijzonder ervaren hem te mogen ontmoeten en te leren kennen, anders dan uit kranten en van tv. Behalve dat hij een heel goede keeper was, is hij ook een heel bijzonder mens."

